

Vuoden 2024 talousarviokehys ja laadintaohje

KH 20.06.2023 § 113
337/02.02.00/2023

Vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman laadinnan lähtökohtana on valtuuston joulukuussa 2021 hyväksymä uusi kuntastrategia Pälkäne parasta aikaa 2030. Strategiassa on linjattu kunnan pitkän aikavälin tavoitteet ja luotu visio kunnan tulevaisuudesta. Talousarvion toiminnalliset tavoitteet valmistellaan kuntastrategian pohjalta.

Talousjohtaja on valmistellut vuoden 2024 talousarviokehysten yhteistyössä toimialojen kanssa. Kehysneuvottelut on käyty toimialoittain talousjohtajan, kunnanjohtajan sekä toimialajohtajan kesken. Kunnan johtoryhmässä kehys on käsitelty 6.6.2023. Pälkäneen kunnan hallintosäännön 75 §:n mukaisesti kunnanhallitus hyväksyy vuoden 2024 talousarviokehysten ja talousarvion laadintaohjeet, joiden puitteissa toimialat talousarvioesityksensä valmistelevat.

Hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset kuntien vuoden 2024 tulo-rahoitukseen (erityisesti valtionosuudet) ovat vielä osittain epäselviä. Kehyksen pohjana on käytetty talousarviota 2023 ja tilinpäätöstä 2022. Kehyksen valmistelussa vuodelle 2024 on ollut käytettävissä Kuntaliiton kuntakohtainen veroennustekehikko sekä valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton laatimat valtionosuuslaskelmat. Verotulojen arvioidaan kasvavan 1,1 %:lla vuoden 2023 talousarvion tasosta. Kehyksen verotulot ovat yhteensä noin 14,60 milj. euroa (+ 0,16 milj. euroa vs. TA2023). Verotulojen arvioidaan kuitenkin laskevan vuoden 2023 todellisesta toteumasta ja muutetun talousarvion tasosta (KH 23.5.2023 § 85) vuoden 2023 verotulojen "verohännästä" johtuen. Valtionosuuksien ennakoidaan kertyvän kehysten mukaan noin 4,06 milj. euroa eli kasvavan 3,1 %:lla vuoden 2023 alkuperäisestä talousarviosta (+ 0,12 milj. euroa vs. TA2023).

Erityisesti valtionosuuslaskelmat ovat kuitenkin vielä ennakkollisia ja lopulliset laskelmat valmistuvat syksyllä 2023 kuntien vuoden 2022 palveluluokkakohtaisten tilinpäätöstietojen valmistumisen jälkeen. Myös verotuksen valmistuminen lokakuussa 2023 vaikuttaa jonkin verran tulevan valtionosuuden määrään. Valtiovarainministeriö tekee tällä hetkellä vielä tarkistuksia ja mahdollisesti myöhemmin oikaisuja kuntien sote-siirtolaskelmiin. Oikaisussa pyritään ottamaan paremmin huomioon erinäisiä kertaluontoisia tuloja ja kuluja, jotka vääristäisivät yksittäisen kunnan rahoitusta jatkossa. Tällaisia eriä ovat muun muassa pelastustoimen takautuvat varallaolokorvaukset, kuntayhtymien takautuvat ali- ja ylijäämät, osakkeiden, osuuksien sekä soten ja pelastustoimen kiinteistöjen luovutusvoitot ja -tappiot sekä sote-kuntayhtymien takautuvat palkkaharmonisointikulut. Pälkäneellä ei ole tiedossa tällaisia merkittäviä kertaluontoisia tekijöitä, joita olisi tarpeen oikaista. Mikäli yleisesti sote-siirtolaskelmia päädytään muuttamaan, niin muutos vaikuttaisi sote-uudistuksen tasauserien kautta välillisesti myös Pälkäneen vuoden 2024 valtionosuusrahoitukseen. Seuraava valtionosuuslaskelmapäivitys tulee elokuun lopulla ja tällöin kehystä on mahdollista muuttaa, mikäli päivitykselle on tarvetta. Lopulliset valtionosuudet ovat kuitenkin selvillä vasta loppuvuonna.

Rahoitustuotoissa ja -kuluissa korkomenot on arvioitu oletuksella, ettei uutta lainaa jouduta nostamaan vuonna 2024. Korkotuottoja puolestaan on kasvatettu aiemmista vuosista, johtuen yleisen korkotason noususta.

Poistotasoa on kasvatettu 0,1 milj. eurolla perustuen vuoden 2022 toteumaan sekä keskeneräisiin ja valmistuviin suuriin investointihankkeisiin.

Talousarvion valmisteluun liittyviä epävarmuustekijöitä tulo-rahoituksen lisäksi ovat muu muassa yleinen kansantalouden kehitys, edelleen korkeana jatkuva inflaatio sekä nousevat korot. Lisäksi kunta-alan palkkaratkaisu nostaa merkittävästi kuntien henkilöstökuluja myös tulevana vuonna 2024.

Talousarviokehityksen toimintakatteeksi muodostuu n. -16,34 milj. euroa, mikä on noin -1,05 miljoonaa euroa (+6,9 %) vuoden 2023 talousarviota heikompi. Toimintatuotot pysyvät hyvin lähellä vuoden 2023 talousarviota, kasvua 0,6 %. Toimintakulut kasvavat 5,6 %. Tulorahoituksen (verotulot ja valtionosuudet) sekä rahoitustuottojen ja -kulujen jälkeen vuosikatteen muodostuu noin 2,33 milj. euroa ja noin -2,6 milj. euron poistojen jälkeen kehityksen tulos jää noin -0,29 milj. euroa miinukselle. Noin 0,31 milj. euron poistoeron vähennyksen jälkeen kehitys muodostuu kuitenkin 0,02 milj. euroa ylijäämäiseksi.

Talousarviokehitys koskee ulkoisia eriä ja toimialoja sitoo tulojen ja menojen erotus eli toimintakate (netto). Kehyksessä on otettu huomioon kunta-alan palkkaratkaisun vaikutukset (n. 4,2 % TA2023 nähden) vuodelle 2024 ja toimialoille on osoitettu palkankorotuksia varten rahat kehyksessä (yhteensä palkankorotusten vaikutus noin 470 000 euroa talousarvioon 2023 verrattuna). Kehyksessä on myös pyritty varautumaan yleiseen kustannustason nousuun, minkä vuoksi tiliryhmiin aineet, tarvikkeet ja tavarat sekä palvelujen ostot on kohdistettu 4 %:n lisämäärärahat vuodelle 2024. Tämän kokonaisvaikutus on noin 280 000 euroa. Kehys on laadittu tarkkaa taloudenpitoa noudattaen ja yllä mainittujen palkankorotusten sekä inflaatiovarausten lisäksi ainoastaan välttämättömät ja hyvin tärkeät menokohteet on lisätty kehykseen. Myös mahdollisia menosäästöjä ja tulonlisäyksiä on tarkasteltu ja otettu mukaan kehykseen.

Vuodelle 2024 ei ole tiedossa organisaatiomuutoksia, joten kehityksen 2024 luvut ovat vertailukelpoisia toimialoittain vuoden 2023 talousarvioon nähden. Vuoden 2022 luvut on muutettu vastaamaan nykyistä organisaatorakennetta vertailtavuuden parantamiseksi.

Liitteenä on talousarviokehitys vuodelle 2024 sekä ohje toimialoille vuoden 2024 talousarvion laatimiseksi.

Toimivallan peruste

Hallintosääntö 75 §

Valmistelija

Markus Jaakkola, talousjohtaja
p. 050 469 8477, markus.jaakkola@palkane.fi

Esitys

Kunnanjohtaja Pauliina Pikka

Kunnanhallitus päättää

1. antaa liitteenä olevan käyttötalouden talousarviokehityksen vuodelle 2024. Talousarviokehitys annetaan kaikille toimialoille. Toimialoja sitoo meno- ja tulokehityksen nettosumma. Kehys koskee kunnan ulkoisia eriä.

2. valtuuttaa talousjohtajan ja kunnanjohtajan antamaan yksityiskohtaisia laadintaohjeita toimialoille.

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.